

ยกเครื่องระบบบริหารจัดการภาครัฐ...

พลังขับเคลื่อนแผนฯ 12 สู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ

สำนักงานเลขาธิการ

การบริหารจัดการภาครัฐในยุคศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์การปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ นับเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มุ่งให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ มีสมรรถนะสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถกระจายบทบาทภารกิจไปสู่ท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมและมีธรรมาภิบาล โดยมีกรอบแนวทางที่สำคัญ อาทิ 1) การปรับปรุงโครงสร้าง บทบาท ภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสม 2) การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ 3) การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคน และพัฒนาบุคลากรภาครัฐ 4) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ 5) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่างๆ ให้ทันสมัย เป็นธรรม และเป็นสากล 6) การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ และ 7) การปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้ และรายจ่ายของภาครัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบการบริหารภาครัฐมีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และประชาชนมีส่วนร่วม กระจายอำนาจ รวมทั้งมีการกำหนดภารกิจที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น

ผลการประเมินสถานการณ์การบริหารจัดการภาครัฐในระยะที่ผ่านมา

สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย เป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนฯ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐ ซึ่งในการประเมินสถานการณ์การบริหารจัดการภาครัฐในระยะที่ผ่านมา มีผลสรุปที่สำคัญ คือ ภาครัฐมีขนาดใหญ่และรายจ่ายประจำเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง งบบุคลากรในงบประมาณประจำปีมีสัดส่วนสูง รวมทั้งโครงสร้างภาครัฐในปัจจุบันยังขาดระบบการทำงานลักษณะประชารัฐที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายแบบบูรณาการกับภาคธุรกิจเอกชน ประชาสังคม และประชาชน ระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลยังไม่ได้มาตรฐาน คนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถไม่นิยมเข้ารับราชการ ทำให้ขาดกำลังทดแทนข้าราชการที่เกษียณอายุ เนื่องจากระบบบริหารจัดการราชการไม่สอดคล้องกับวิถีการทำงานของคนรุ่นใหม่ และการบริหารราชการยังไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ การบริหารจัดการภาครัฐยังมีประสิทธิภาพต่ำ และระบบการให้บริการประชาชนยังไม่ได้มาตรฐานสากล เมื่อเทียบกับต่างประเทศ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากกระบบบริหารราชการเป็นแบบแนวตั้ง รวมศูนย์การบริหารงานไว้ที่ส่วนกลาง มีระเบียบและขั้นตอนมาก ขาดความยืดหยุ่น ค่าใช้จ่ายไม่คล่องตัว ไม่ประหยัด และไม่สามารถบริหารงานอย่างครอบคลุม กระบวนการจัดสรรงบประมาณขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากระยะเวลาในการจัดทำคำขอของงบประมาณไม่ทันต่อการแก้ปัญหาที่หลากหลาย และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การทุจริตและประพฤติมิชอบได้ขยายไปในวงกว้างทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยผลการประเมินขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ พบว่าในปี 2559 ประเทศไทยได้คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index: CPI) เพียงร้อยละ 35 อยู่อันดับที่ 101 จากการจัดอันดับทั้งหมด 168 ประเทศทั่วโลก รองจากประเทศสิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย และอินโดนีเซีย สาเหตุสำคัญเนื่องจากขาดความต่อเนื่องและความล่าช้าในการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วนมีพฤติกรรมในการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางมิชอบ โดยเฉพาะการนำระบบอุปถัมภ์มาใช้ในการปฏิบัติราชการ

ขณะที่รัฐวิสาหกิจมีการกำกับดูแลที่ขาดแผนการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพและมีการบริหารที่ซับซ้อน ส่งผลให้มีการดำเนินงานที่ด้อยประสิทธิภาพ ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการและการให้บริการประชาชนที่ขาดประสิทธิภาพและความโปร่งใส กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลเนื่องจากล่าสมัยและกระบวนการตรากฎหมายยังมีจุดอ่อนบางประการ นอกจากนี้ระบบและกระบวนการยุติธรรมบางส่วนยังขาดประสิทธิภาพและไม่สามารถอำนวยความยุติธรรมได้อย่างเสมอภาค เป็นธรรม และไม่สอดคล้องกับความเป็นสากล

วัตถุประสงค์และเป้าหมายการบริหารจัดการภาครัฐ

การบริหารจัดการในภาครัฐภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ให้ภาครัฐมีขนาดเล็ก มีการบริหารจัดการที่ดี และได้มาตรฐานสากล 2) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการและให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และโปร่งใสตรวจสอบได้ 3) ลดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศ 4) พัฒนาระบบและกระบวนการทางกฎหมายให้สามารถอำนวยความสะดวกรวดเร็วและเป็นธรรมแก่ประชาชน

สำหรับเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ เป้าหมายที่ 1 ลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐ และประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของประเทศ ซึ่งมีตัวชี้วัดประกอบด้วย 1) อันดับประสิทธิภาพภาครัฐ จัดทำโดยสถาบันการจัดการนานาชาติ อยู่ในอันดับสองของอาเซียนเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 2) อันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ จัดทำโดยธนาคารโลก อยู่ในอันดับสองของอาเซียนเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 และ 3) สัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรของรัฐต่องบประมาณรายจ่ายประจำปีลดลง

เป้าหมายที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยตัวชี้วัด คือ 1) สัดส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภทที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดเพิ่มขึ้น 2) ข้อร้องเรียนและคดีเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลดลง

เป้าหมายที่ 3 เพิ่มคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตให้สูงขึ้น ตัวชี้วัด คือ ระดับคะแนน

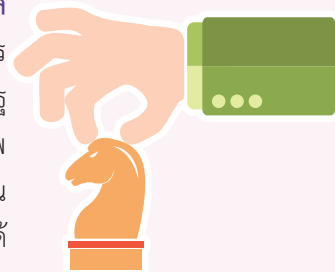
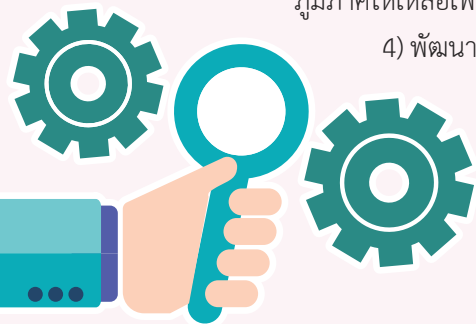
ของดัชนีการรับรู้การทุจริตสูงกว่าร้อยละ 50 เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนา ฉบับที่ 12

เป้าหมายที่ 4 ลดจำนวนการดำเนินคดีกับผู้ได้กระทำความผิด ซึ่งตัวชี้วัด คือ จำนวนคดีที่รัฐดำเนินคดีกับผู้ได้กระทำความผิดซึ่งต้องชดเชยความเสียหายลดลง

แนวทางขับเคลื่อนการบริหารจัดการภาครัฐ ในแผนฯ 12 สู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนฯ 12 เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ได้กำหนด**แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการในภาครัฐ** การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทยในประเด็นสำคัญๆ ได้แก่

- (1) การปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า โดย 1) กำหนดภารกิจ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นให้ชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อน 2) ปรับปรุงกลไกการปฏิบัติงานของภาครัฐ ให้มีลักษณะบูรณาการ สามารถส่งเสริมกระบวนการการผลิตและการให้บริการของภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) กำหนดหลักการและแนวทางในการยุบเลิกภารกิจหรือปรับลดหน่วยงานบริหารราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคให้เหลือเพียงการปฏิบัติภารกิจเฉพาะที่ไม่อาจมอบให้หน่วยงานอื่นดำเนินการแทนได้ 4) พัฒนาบุคลากรและปฏิรูประบบบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ 5) จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐวิสาหกิจในระยะยาวให้มีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้

- (2) การปรับปรุงกระบวนการงบประมาณและสร้างกลไกในการติดตามตรวจสอบการเงินการคลังภาครัฐ เพื่อให้การจัดสรรและการใช้จ่ายมีประสิทธิภาพ มีกลไกและช่องทางให้ประชาชนและภาคเอกชนเข้าถึงข้อมูล สามารถตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานภาครัฐได้อย่างโปร่งใสยิ่งขึ้น โดย 1) แก้ไขพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ให้ส่งเสริม

การจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการและงบประมาณเชิงพื้นที่ 2) ปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ให้เชื่อมโยงตั้งแต่ระดับชุมชนถึงระดับจังหวัด 3) กำหนดโครงสร้างและลำดับความสำคัญของแผนงานในงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2558 - 2564) และนโยบายรัฐบาล 4) ปรับปรุงระบบติดตามประเมินผลให้สามารถวัดผลสัมฤทธิ์การพัฒนาทั้งประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบของการดำเนินงาน

- (3) การเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล ตรงตามความต้องการของประชาชนและภาคธุรกิจ โดย 1) ปรับรูปแบบและวิธีการดำเนินการของภาครัฐให้มีความร่วมมือกันระหว่างรัฐ เอกชน ประชาชน และประชาสังคม ในลักษณะแบบประชารัฐ 2) ส่งเสริมให้มีการ

แข่งขันในผลงานการให้บริการสาธารณะของรัฐระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกัน และระหว่างหน่วยงานของรัฐกับหน่วยงานภายนอก ภาคประชาสังคม

และองค์กรชุมชน 3) จัดให้มีกระบวนการและช่องทางสื่อสารกับประชาชนในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้รับทราบและเข้าใจถึงสิ่งที่รัฐกำลังจะดำเนินการและดำเนินการอยู่ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วน 4) ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภายในองค์กร โดยการวางระบบสารสนเทศการจัดการแบบออนไลน์ในการประเมินความก้าวหน้า 5) ปรับรูปแบบการให้บริการของรัฐสู่การให้บริการประชาชนผ่านระบบดิจิทัลอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ 6) สร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานกลางของศูนย์ข้อมูลภาครัฐผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศภาครัฐ (Government Information Network: GIN) และ 7) ส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่ภาครัฐจัดเก็บ

(4) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง โดย 1) ทบทวนการกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจให้แก่ท้องถิ่นให้ชัดเจนตามศักยภาพและความพร้อมของท้องถิ่น 2) สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้พัฒนารูปแบบการให้บริการสาธารณะให้หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 3) กำหนดกระบวนการสรรหาหรือแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในราชการส่วนท้องถิ่นให้เป็นมาตรฐาน 4) เพิ่มความคล่องตัวให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปรับกระบวนการทำงานเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับภาคีอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ 5) ปรับปรุงระบบบริหารจัดการรายได้และเงินอุดหนุนของท้องถิ่น โดยปรับโครงสร้างรายได้ระหว่างรัฐและท้องถิ่น พัฒนากฎหมายและแนวทางการเพิ่มรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควบคู่กับการยกระดับมาตรฐานการให้บริการสาธารณะ

(5) การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้ครอบคลุมภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาชน โดย (1) **ปลูกฝังให้คนไทยไม่โกง** อาทิ ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมุ่งสร้างจิตสำนึกในการรักษาประโยชน์สาธารณะ (2) **ป้องกันการทุจริต** อาทิ ปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีระบบที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพ (3) **ปราบปรามการทุจริต** อาทิ ปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

(6) การปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเสมอภาค โดยการปฏิรูปกฎหมายให้ทันสมัย และปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ

บทสรุป

อุปสรรคสำคัญของการพัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆ ของประเทศไทยส่วนใหญ่สืบเนื่องจากการขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการภาครัฐให้บรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้ โดยเฉพาะการขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ระบบการบริหารและการให้บริการของท้องถิ่นที่ยังขาดประสิทธิภาพและความโปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ และกระบวนการอำนวยความสะดวกยุติธรรมยังไม่เสมอภาคและเป็นธรรม ดังนั้นยุทธศาสตร์การบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงได้วางกรอบแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้ภาครัฐมีขนาดเล็ก มีการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐานสากล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ลดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งพัฒนาระบบและกระบวนการทางกฎหมายให้สามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม

ทั้งนี้ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่เชื่อมต่อการพัฒนาของประเทศสู่การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ก่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้ โดยทุกภาคส่วนจะต้องตระหนักและมุ่งมั่นในการมีส่วนร่วมผลักดันขับเคลื่อนแผนงานและโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย ให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรม

